

Nr 29

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition rörande ratifikation av konvention angående vissa till civilprocessen hörande ämnen.

Genom en den 29 mars 1957 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 163, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden föreslagit riksdagen att godkänna ratifikation av konventionen den 1 mars 1954 angående vissa till civilprocessen hörande ämnen.

I fråga om texten till konventionen får utskottet hänvisa till den vid propositionen fogade bilagan.

Inledning

Sedan slutet av förra århundradet har mellan åtskilliga europeiska länder förelegat en traktatmässig reglering på multilateral basis av vissa begränsade delar av den internationella civilprocessrätten. I en av Sverige och flertalet andra europeiska stater biträdd konvention den 14 november 1896 jämte tilläggsprotokoll den 22 maj 1897 utfäste sig sålunda de fördragsslutande staterna att i rättsförhållanden av civil eller kommersiell natur lämna varandra bistånd i form av delgivning och utredning samt att principiellt likställa medborgare i annan fördragsslutande stat med det egna landets medborgare beträffande skyldigheten att ställa säkerhet i rättegång, förmånen av kostnadsfri rättshjälp samt tillämpningen av eventuella bestämmelser om bysättning. Denna konvention hade utarbetats av den på nederländska regeringens initiativ sammankallade Haagkonferensen för internationell privaträtt vid dess båda första sessioner åren 1893 och 1894. Vid Haagkonferensens fjärde session år 1904 underkastades konventionen en revision, vilket ledde till avslutandet av en ny konvention i samma ämnen av den 17 juli 1905, som alltjämt är i kraft (SFS 1909 nr 30). Till 1905 års konvention har ett tjugutal länder anslutit sig. För Sveriges del skedde detta genom deposition av ratifikationsinstrument i Haag den 24 april 1909, sedan riksdagen lämnat sin medverkan genom godkännande av de av konventionen föranledda svenska lagändringarna (prop. 1909: 129, LU 44 och rskr 93). Det må här anmärkas att 1905 års konvention i såväl fransk originaltext som svensk översättning återfinnes såsom bilaga till Kungl. Maj:ts proposition nr 100 år 1956 angående ratifikation av rättshjälpsavtal mellan Sverige och Frankrike.

1905 års konvention, som trädde i kraft den 27 april 1909, har i stort sett fungerat tillfredsställande under sin snart femtioåriga giltighetstid. Vid några tillfällen har emellertid de avtalslutande staterna inom Haagkonferensens ram tagit upp frågan om ändringar och tillägg i konventionen. Vid konferensens femte session år 1925 uppnåddes sålunda enighet om ett svenskt förslag om tillägg till konventionens art. 19 rörande inräknandet av vissa kostnader för översättning och bestyrkande i de rättegångskostnader, som med stöd av konventionens bestämmelser kan uttagas av tappande part i annan konventionsstat än domslandet. Detta tillägg, som för övrigt år 1927 föranledde ändrad lydelse av motsvarande interna svenska lagregler (prop. 1927: 68, L¹U 20 och rskr 86), intogs senare i ett av Haagkonferensen vid dess sjätte session år 1928 utarbetat förslag till tilläggskonvention till 1905 års konvention. Härefter hade vidare upptagits bestämmelser till komplettering av konventionens stadganden om kostnadsfri rättshjälp samt vissa regler om avgiftsfrihet för födelse-, ålders- och liknande intyg m. m.

Förslaget om tilläggskonvention underställdes regeringarna i de stater som biträtt 1905 års konvention. Deras ställningstagande drog emellertid ut på tiden, med påföljd att godkännande och ratifikation i vederbörlig ordning ännu icke kommit till stånd vid det andra världskrigets utbrott. Under kriget och åren närmast därefter fick av naturliga skäl planerna på en revision av 1905 års konvention vila, men när Haagkonferensen för internationell privaträtt efter ett mångårigt uppehåll i oktober 1951 kunde hålla sin sjunde session, stod frågan åter på dagordningen. Den förnyade översyn, som då ägde rum, hade främst till syfte att beakta möjligheterna av sådana ändringar i konventionen och 1928 års förslag till tilläggskonvention att de utanför konventionen stående länderna Irland och Storbritannien, som i Europarådet ådagalagt sitt intresse för hithörande frågor, skulle kunna biträda konventionen i dess blivande reviderade form.

Delegationerna från de i konferensens sjunde session deltagande sexton länderna, däribland Sverige, kunde utan större svårigheter enas om ett förslag till ny konvention, som i sig upptog 1928 års förslag till tilläggskonvention och som i övrigt — bortsett från slutbestämmelserna — endast på ett fåtal punkter avvek från 1905 års konvention.

Sedan flertalet av de vid sjunde sessionen företrädde staterna på nederländska regeringens förfrågan bekräftat sin positiva inställning till den nya konventionen, öppnades denna för undertecknande i Haag den 1 mars 1954. Den har hittills underskrivits av Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Portugal, Schweiz, Sverige och Österrike. För Sveriges del skedde undertecknandet den 28 juni 1954. Fyra av de nämnda staterna har också ratificerat konventionen, nämligen Finland, Italien, Luxemburg och Österrike.

Vad först angår konventionens benämning, är att märka att denna behållits oförändrad, trots att vissa nya bestämmelser avseende avgiftsfria utdrag ur folkbokföringsregister m. m. (art. 25) otvivelaktigt faller utom civilprocessens ram. I likhet med sina föregångare av 1896 och 1905 behandlar den nya konventionen endast vissa begränsade delar av den internationella

civilprocessrätten. För att understryka detta har det ansetts lämpligt att i den svenska översättningen alltjämt låta konventionen benämnas *konvention angående vissa till civilprocessen hörande ämnen*.

Konventionens trettiotre artiklar fördelar sig under sju rubriker, nämligen

- I. Delgivning av rättegångshandlingar och andra handlingar (art. 1—7);
- II. Bevisupptagning (art. 8—16);
- III. Säkerhet för rättegångskostnader (art. 17—19);
- IV. Kostnadsfri rättshjälp (art. 20—24);
- V. Avgiftsfrihet för utdrag ur folkbokföringsregister (art. 25);
- VI. Bysättning (art. 26); samt
- VII. Slutbestämmelser (art. 27—33).

Såsom av det anförda framgår, överensstämmer konventionen såväl till sitt sakliga innehåll som till sin utformning i stora delar med den nu gällande konventionen av den 17 juli 1905. På vissa punkter har emellertid gjorts ändringar och tillägg. En sammanfattande redogörelse för dessa lämnas å s. 4—9 i propositionen, till vilken utskottet får hänvisa.

Departementschefen

Efter att ha redogjort för den nu förevarande konventionens avvikelser från den tidigare konventionen av den 17 juli 1905 har *föredragande departementschefen, ministern för utrikes ärendena Undén*, i propositionen anført bl. a. följande:

»Konventionen av den 1 mars 1954 angående vissa till civilprocessen hörande ämnen utgör, som framgått av den tidigare redogörelsen, endast en reviderad version av den konvention av den 17 juli 1905 i samma ämnen, som i snart femtio år på ett i huvudsak tillfredsställande sätt reglerat ett ur det praktiska rättslivets synpunkter viktigt område. De ändringar och tillägg som gjorts är alla av den art, att Sverige kan biträda konventionen utan ändring av gällande svenska lagar och med endast obetydliga jämkningar i hithörande administrativa författningar. Samtidigt representerar den nya konventionen vissa framsteg mot ett ytterligare förbättrat samarbete mellan konventionsstaterna på den internationella rättshjälpens område.»

Utskottet

Utskottet har vid sin granskning ej funnit anledning till erinran mot den i propositionen omförmälda konventionen den 1 mars 1954 angående vissa till civilprocessen hörande ämnen och får alltså hemställa,

att riksdagen — med bifall till förevarande proposition —
måtte godkänna ratifikation av ifrågavarande konvention.

Stockholm den 3 maj 1957

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Branting, Lindblom, Per Olofsson, Lodenius, fru Sjöström-Bengtsson, fru Gärde Widemar och herr Lindgren;

från andra kammaren: herrar Rylander, Landgren, Gezelius, Gustafsson i Borås, Ekström, Jacobsson i Sala, Svensson i Krokstorp och Andersson i Björkäng.